

1. Kellega on tegemist: Klotho, Lachesis, Atropos? Nimekiri on lõplik.

2. Hertzog Armand Emmanuel du Plessis de *** (1766-1822) oli Prantsusmaa riigitegelane. Emigreeris 1791 Venemaale, võttis osa revolutsioonilise Prantsusmaa vastasest sõjast. Oli a-st 1803 Odessa linnapea ja 1805-14 Novorossia kindralkuberner. Siirdus pärast restauratsiooni Prantsusmaale, oli 1815-18 ja 1820-21 peaminister. Tema vanaisa, hertsog Armand Jean du Plessis de *** (1696 –1788) on veelgi tuntum. **Kirjutage tärnide asemele sobiv nimi.**

3. Sellel kuulsa Revali kunstniku Johannes Hau maalil on 19. sajandil elanud kaunis naine, tollane “seltskonnalõvi“, kes on mänginud rolli nii Vene, aga veelgi enam Soome ajaloos. Nii näiteks valmistab tuntud firma Kalevala Koru juba üle saja aasta kollektsiooni, mille kallimaks ehteks on temanimeline teemant. Kena naine osutus aga hukatuslikuks. Mehed, kes temaga lähemalt tutvusid, said surma või kadusid lihtsalt kuhugi ära; ainus poeg Pavel ja armastatud õde Emilia surid noorelt, tema nime kandnud ja Krimmi sõjas osalenud fregatt uputati merre ja järgmine tema eesnime kandev laev hävitas terve impeeriumi. **Mis oli selle kena daami eesnimi?** Talle on pühendanud oma luuletusi arvukalt poeete ja teda on maalinud tohtu hulk kunstnikke.

4. „Saatusel pilkena oli Karl Marxil õigus. Me seisame täna tõepoolest silmitsi revolutsioonilise kriisiga, kus majandusliku korra nõuded on otseses vastuolus poliitilise korra nõuetega, kuid see kriis ei valitse mitte vabas mittemarksistlikus Läänes, vaid marksismi kodus – Nõukogude Liidus. Meie ees on poliitiline struktuur, mis ei vasta enam oma majanduslikule baasile. Ühiskond, kus tootlikke jõude takistavad poliitilised jõud.“ **Kes rääkis nii** Londonis Westminster Hallis, lubades NL-i ajaloo prügikasti heita?

5. Žürii, mille esimees oli Heinz Valk ja liikmed Taevo Gans, Väino Karmi, Lauri Vahtre, Enn Vels ja Ants Litvinov, oli üksmeelne, et esikoha väärilist tööd pole. /.../ Võidutöö, mis, nagu öeldud, siiski ilma selle tiitlita jäi, saabus Rootsist ja selle autor on eestlane Vello Kallas. **Mille otsimisest (ja leidmisest) siin juttu on?** See ilmus 1. oktoobril 1991.

6. 1898.a. ilmus ajalehes *Daily Mail* artikkel pealkirjaga *Euroopa kõige noorem mees*. Autor Stevens kirjutab järgmiselt: „Aastatelt on ta alles poisike, temperamendilt samuti, kuid tema kavatsused, hoolikalt väljatöötatud plaanid, eesmärgid ja nende saavutamiseks valitud vahendid kõnelevad küpsest mehest. Husaarirügemendi nooremohvitserina oleks iga teine tema asemel lihtsalt lärmakas, lihtsakoeline, sentimentaalne ja tuulepäine poisike. Aga ta on mees, kellel on selged kavatsused, mille elluviimiseks vajalikud sammud on täpselt läbi mõeldud ja usk täpselt sihile viivate vahendite efektiivsusesse peaaegu fataalne“. **Kellest kirjutati selline artikkel?**

7. Kes meist ei mäletaks Leonid Iljitši ja tema rinda, mis kippus autasude all väikseks jääma. Maaile esimene Brežnevi kujutamine postmargil leidis aset a 1963, kui ta oli alles Ülemnõukogu Presiidiumi esimees. Ja seda loomulikult mitte NSV Liidus, veel. Küsitava riigi esipaar külastas natuke aega hiljem ka Eestit. **Mis riik andis välja** kalli külalise visiidi auks piiratud koguse postmarkide kinketiraaži?

8. Rahvaste Ühendusse (The Commonwealth of Nations) kuulub 52 riiki, sealhulgas 3 Euroopa riiki. Üks neist on loomulikult Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, aga **millised on teised 2 Rahvaste Ühendusse kuuluvat Euroopa riiki?**

9. **Millises linnas** sellist leivafurgooni valmistati? Konkreetne mudel on TA-943K, aga toodeti ka mitmeid teisi.

10. Pildil on fragment tänavavalgustist Saksimaal Weisswasseris linnas, mis sorbidele on Bela Woda. **Millise eriala** meistrite poolt on see 20 000 elanikuga linn tuntud?

- 11.** Peamiselt põhjapoolkeral levinud suur *** perekond koondab ligi kakssada liiki, neist umbes kolmkümmend kasvab Euroopas. Viimastest on enim levinud ning küünib kõige kaugemale põhja ja itta harilik *** (*Acer platanoides*). **Mis taim?**

- 12.** Küsime okaspuude perekonda, mille hiilgeaeg looduses jäi juura ajastusse. Tänapäeval on neid 19 liiki, kõik kasvavad lõunapoolkeral. Kõrge *** sobib hästi potis kasvatamiseks ja

ka jõulupuuks, kuigi tahab tavakorterist natuke jahedamat ja valgemat ruumi. Välimuselt meenutab ta küll lapse joonistatud või kunstkuuske – erakordselt sümmeetriline võra, rõhtsad oksad. Tšiili *** on Tšiili rahvuspuuks. James Cook lootis omal ajal Norfolki saarel kasvavaid 50-60 m kõrguseks kasvavaid sirgeid ja suuremate oksteta puid kasutada mastipuudena. Paraku polnud rajatud metsadest kasu – puit on liiga rabe. **Mis puu?**

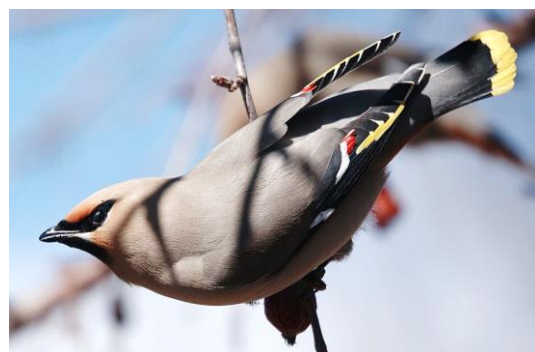

- 13.** Võrreldes rebase või kährikuga elab *** Eestis hulga vähem. Ega neid keegi kokku lugenud ole, aga jahimeeste statistika räägib selget keelt. 2015.–2016. aasta jahihooajal kütiti Eestis 165 ***. Rebaseid lasti samas 4580 ja kährikkoeri koguni 9848. Kusjuures 165 kütitud *** 95 saadi kätte Saaremaal, kuhu *** alles 1960ndail sisse viidi. **Kes?**

- 14.** Nende lindude pesitsuspiirkond on Põhja-Skandinaavia, kus nad elutsevad vanades lopsakates okasmetsades. Suviti toituvad nad peaaesjalikult ainult putukatest, talvise toidulaua moodustavad marjad. Kui pesitsuspiirkonnas on marju

piisavalt, jäävad linnud talveks sinna. Kui marjasaak on kasin või poegi on koorunud rohkem kui regioon taluda suudab, lendavad nad mujale. Eestis lendab ringi salkadena. Läbirände ajal sügisel ja kevadel on neid siin küllaltki rohkelt, talvist arvukust Eestis hinnatakse 500 – 20 000 isendile. Pildilt on näha tema iseloomulikud punased tiivaotsad. **Kes?**

- 15.** Selle taime lehtedest keedetud leotis on traditsiooniline Etioopia ja Lõuna-Sudaani elanike jook. Lääne inimesed valmistavad samuti selle taime komponentidest jooki, kuid mitte lehtedest, sest selline keedus pole vähemalt seni olnud neile „mokka mööda“. **Nimetage see taim.**

- 16.** Eesti Veeseaduses eksisteerib ka mõiste *avalik veekogu*. Avalikud veekogud kuuluvad riigile ega ole tsiviilkäibes. Nendeks on sisemeri, territoriaalmeri, piiriveekogude Eestis paiknevad osad, Võrtsjärv, Mullutu laht, Suurlaht ning viis jõge. Kolm neist on Emajõgi, Väike-Emajõgi (Võrtsjärvest Jõgeveste sillani) ning Narva jõgi. **Millised on ülejäänud kaks jõge?** Ühel neist on pikkust vaid 3 km, teisel aga 113,7.
- 17.** 180. meridiaan jagab maakera ida- ja läänepoolkeraks. Maismaad puudutab see vaid kolmes kohas – Antarktikas Rossi territooriumi (Ross Dependency, millele pretendeerib Uus-Meremaa), Vanua Levu, Rabi ja Taveuni saared Fidžil ning Venemaal Tšuktši Autonoomses Ringkonnas, nii mandriosas kui ühel saarel. Kohaliku nimega on see Umkilir (tõlkes - Jääkarude saar). **Mis nime all meie seda saart tunneme?**
- 18.** **Nimetage Euroopa kultuuripealinnad aastal 2017.** Täna avatakse ametlikult kultuuriprogramm Taanis asuvas, teises, Küprose linnas, (mis kuulub ka UNESCO maailmapärandi nimistusse) toimub avatseremoonia nädala pärast.
- 19.** Tallinnast Tartusse sõites võiks veiniarmastaja veidi fantaseerida. Nimelt kui ta läheks Tallinna asemel hoopis Pariisist täpselt samas suunas ja sama kaugele, jõuaks ta kohta, mis on väidetavalt maailmas vähemalt sama tuntud kui Pariis. Seal valmistatakse veini vaid Chardonnay viinamarjadest. Kliima on piirkonnas jahe ning pinnas lubjane – need omadused annavad veinidele mineraalse ja mereliselt karge noodi. **Millisest Burgundia põhjapoolseimast veinipiirkonnast on jutt?**
- 20.** Rogusk ütleme tänapäeval jämedakoelise riide kohta. Aga **millest tehakse nõ autentset roguskit?**

21. Tuntud mees? Ja veel kuulsam tema tsitaat? **Nimetage mõlemad.**

22. Pildil on joonissarja Käsna-Kalle Kantpüks uljas tegelaskond. Selle autoriks on merebioloog Stephen Hillenburg ja sarja on peetud ka Emmy vääriliseks. Sarja peategelane on merekäsn Käsna-Kalle Kantpüks, kelle lemmik-koduloomaks on tigu Gary. Kalle töötab Hr Krabi (Eugene Krabs) kiirtoidurestoranis Krõbe Krabi. Krabil on ka tütar Pearl. **Mis loom on Krabi tütar?** Teda võib ka ühispildilt leida.

23. Pildil on kolm kanget – Hruštšov, Hitler ja Churchill. Küllap on nad tuntud poliitmängurid, kuid **millist üldtuntud mängu** nad nähtavatel piltidel „mängivad“?

24. **Küsime toodet**, mis loodi ja jõudis Eesti poelettidele 1960-ndate aastate keskpaigas. Selle kujundas Bruno Vesterberg, tootest kujunes kauaaegne hitt-toode. Kujundusprofessionaalide ringkonnad nägid selles kitsimaigulist vidinat, aga rahva seas oli see väga populaarne. Hind oli 5 rubla ja 25 kopikat.

25. Enim plaadistatud instrumentaalkontsert on Antonio Lucio Vivaldi tsükkel «Aastaajad». Teisel kohal on teise maailmakuulsuse viiulikontsert D-moll Op 47, mis sai valmis 1905. aastal. Helilooja ainus viiulikontsert kuulub kõikide maailma tippviuldajate repertuaari. **Kes on helilooja?**

26. Kuni 2016. aasta detsembrini oli Eesti Teaduste Akadeemia liikmete hulgas 2 naist – Ene Ergma ja Eve Oja. Siis aga naisakadeemikute arv kahekordistus - kolmest uuest valitud akadeemikust olid kaks naised. **Kes?** Üks neist on biuroobotika professor ja teine rahvakunsti uurija.

27. Mis nime kannab keemiline element number 113?

28. Küsitavast meetodist võib lugeda nii kooli keemia-, füüsika- kui ka ajalooõpikutest. Ka on meetod mainimist leidnud meedias seoses Torino surilina, Vinlandi kaardi või Kaali kraatriga. Meetodi rajas W.F.Libby 1946, mille eest ta 1960 sai ka Nobeli preemia. Eestisse tõi selle meetodi Jaan-Mati Punning 1972. **Mis meetod?**

29. See automark kannab Põhja-Ameerikas ja Hiinas nime Buick Regal. Millise nime all aga meie seda autot tunneme? Tema nimi viitab heraldikale. **Küsime tootjat ja marki.**

30. Aastal 2002 algas Eestis ID-kaartide ja digiallkirjade ajastu. Esimesed digiallkirjad andsid 7.oktoobril Andrus Ansip ja Edgar Savisaar Tartu-Tallinna infotehnoloogia-alasele koostööleppele. Esimesed kümme ID-kaarti anti erinevatele muuseumitele, järgmised 174 aga anti pidulikult üle 28.jaanuaril 2002. **Kes olid esimesed kaks Eesti ID-kaardi saanud isikut?**

Eesti Maakilb 2016/2017. Rahvaliiga B-finaal, 21. jaanuar 2017
Lihula, Luunja, Hellamaa

- 31.** Paul Keresele kuuluvat esikoht võitude osas maailmameistrite vastu. Karjääri jooksul kohtus ta neist kümneaga, kellest võitis üheksat vähemalt ühel korral. **Nimetage see maailmameister**, kellega peetud kaks partiid lõppesid Keresel mõlemad viigiga.
- 32.** **Millise riigi** kõrgliigas alustas käesolevat hooaega Eesti korvpallikoondislane Kristjan Kitsing? Tema arvele jäi kaheksa mänguga keskmiselt 10,3 mänguminutit, 2,5 punkti, 0,9 lauapalli ja 0,6 resultatiivset söötu. Seejärel siirdus Kitsing Taani kõrgliigaklubisse Bakken Bears.

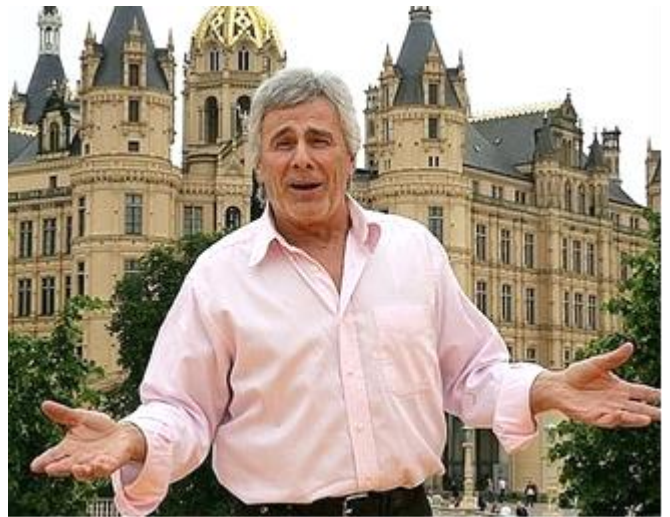

- 33.** See mitmekülgne sportlane ja tunnustatud sporditegelane sündis 1889 Hämeenlinnas. 1910 tuli ta esimeseks Eesti meistriks kiiruisutamises ning osales 1913 EMil ning MMil. Olümpiamängudele jõudis ta aga hoopis maadlejana (1920, 11.-17. koht). Veel võistles ta edukalt poksis, oli üks esimesi jääpallimängijaid Eestis ning korraldas esimese maratoni ja kümnevõistluse. Ta on asutanud mitmeid spordiklube, 1921.a andis Helsingis välja spordiajakirja Võitja. Töötas aastaid spordiinstruktorina, käies Harjumaal külast külla, seljas kott spordivahenditega. Suri 1958 Tallinnas. **Kes?**
- 34.** **Millega on taliolümpiamängudel tuntuks saanud** need mehed: Devon Harris, Michael Whyte, Dudley Stokes ja Chris Stokes? Abiks vastamisel on ehk Walt Disney filmikompanii film “Cool Runnings” (1993).
- 35.** Suurima palgaga jalgpallurid maailmas alates 2017 algusest on: Carlos Tevez – 731 tuhat eurot nädalas, Oscar – 475 tuhat, Cristiano Ronaldo ja Lionel Messi – mõlemal 434 tuhat, Gareth Bale – 411 tuhat ning Hulk – 377 tuhat. Pooled neist ehk kolm esindavad ühe linna kahte klubi. **Milline linn** on siis see vutimeeste „kullaauk“?

36. 2015. aasta suvelavastuste hulka kuulus ka komöödia *Kurt, tumm ja pime läksid kohtingule*. Trupi koosseisu kuulus seitse inimest, nimetagem neist kuus: oma elu esimese teatrirolli teinud Kristel Aaslaid ja Triin Tulev, lisaks Diana Klas, Tarvo Krall, Veljo Reinik ja Aleksander Ots. **Kes oli trupi seitsmes liige?**

37. Teatud-tuntud laul teatud-tuntud filmist ("Siin me oleme!", Eesti Telefilm 1978). Mehe häält laulab Lauri Nebel. **Kes laulab Kadri Jäätma osa?** Isa laulja, õde kirjanik, poolvend oli kunstnik.
<https://www.youtube.com/watch?v=-JmsxpevugY>

38. Sel mehel täitus suvel 76! Meie mäletame teda kinoekraanilt ... **Kes?**

39. Ta on lõpetanud Tartu Ülikooli arstiteaduskonna üldarstina ning Tallinna Ülikooli psühholoogina. Ta on neli aastat õppinud Nangjingi ja Bejingi Hiina meditsiini ülikoolis hiina keelt, akupunktuuri, taimravi, qigongi ja hiina massaaži. Tema hiina meditsiini teemalised raamatud „Tervise alkeemia“ (2014) ja „Tark tee terviseni“ (2016) on jõudnud raamatupoodide müügiedetabelite tippu. **Kellest on jutt?**

40. Jevgenia Peterson, tuntud kui Indra Devi, Riist pärit Vene emigrant, avas a 1947 Hollywoodis oma stuudio. Tema õpilasteks olid kõik tollased kuulsused – alates Greta Garbost ja lõpetades Yehudi Menuhiniga. Ja kui pärast tema raamatu „Igavesti noor, igavesti terve“ avaldamist läks liikvele kumu, et seda järgib ka Marilyn Monroe, sai see tegevus väga populaarseks. Indra Devi suri ise 102-aastaselt (1899-2002). Kes teab, vast aitas sellele pikaealisusele kaasa ka tema nõ harrastus. **Millega on tegemist?**

- 41.** Teda võib pidada „Eesti eksliibrise isaks“, sest tema poolt vennale tehtud raamatumärki loetakse esimeseks eestlase poolt eestlasele tehtud eksliibriseks. Raamatumärgid pakkusid talle hiljemgi suurt huvi, kuigi ta armastas teha nii umbes raamatu lehekülje suuruseid eksliibriseid, mitte tavapäraselt pisikesi. Ka armastas ta valmistada neid välja mõeldud tegelaste nimedele nagu Kadri Kolmnurk, Jüri Maamees, Aadu Kask, Salme Lill, Mart Meremaa, Jüri Madaras või Otto Ame. **Kellest on jutt?**

- 42.** Rembrandti üks varasemaid töid on „Muusika ühing“ (1626). Sellel maalil mängib turbaniga mees gambat (tšello eelkäija) ja naine laulab põlvedele asetatud noodiraamatu järgi. Ei ole teada, millises žanris nad parajasti musitseerivad, kuid kindlasti on teada, millisesse žanrisse kuulub see kunsteost tänu tagaplaanil olevale harfiga noormehele. **Millisesse siis?**

- 43.** Küsitava kunstniku loodud aia Giverny kohta on öeldud, et pole ühtki teist aeda, mis oleks kujutavat kunsti nii otseselt mõjutanud kui see. 1966.a. hakati aeda restaureerima ja alates 1980 on see avatud külastajatele. See kuulub „aianduspühamute“ hulka, mida külastavad aiasõbrad üle maailma. Eriti vesirooside maalimine oli kunstnikule ajaga muutunud sundtegevuseks. Et kõik oleks täiuslik, pidid näiteks aedniku abilised igal hommikul tiigil aerutama ja vesiroose lähedalt mööduvate rongide tahmast puhastama. **Kes?**

- 44.** 2016. aastal suri 83-aastasena Jerome Silberman. **Millise nime all** oli ta aga meile rohkem tuntud?

- 45.** **Kes joriseb** laulu „Neegri hällilaul“? Kuuldav on Eesti Raadio lindistus saates „Õhtu kahele“ 1972. aastal.

- 46.** Filmis „Keskea röömud“ on episood, kus Leida Sibul ja Hilda Koni laulavad oma surematut hitti. Naine, kes mängib klaverit ja korraks efektselt püsti kargab, on ühe meie poplaulja ema. **Kes on see väike poiss oma ema süles?**

- 47.** Mis nime kannab fotol nähtav, 1994. aastal loodud kollektiiv?

- 48.** Kes? Ta ei loonud mitte ainult ilukirjandust. Temalt on ilmunud ka „Võimlemise ehk gümnaastika õpetus kooliõpetajatele, koolidele ja iseharjutamiseks“ (Tartu 1904) ning vene-eesti sõjanduslik oskussõnastik „Sõjamehe sõnastik“ (Tallinn 1914). Tema rikkalikust loomingust on enamtuntuks saanud ehk muinasjutunäidend „Murueide tütar“. Autor kutsus Miina Härma juhata tud laulukoori 1898. aastal esinema Pihkvasse, kus ta teenis sõjaväelasena. Seda on oma memuaarides maininud keelemees Johannes Voldemar Veski, kelle sõnul arvati, et küsitav ja Miina Härma abielluvad. Kuid tegelikult võttis ohvitser naise alles 40-aastaselt. Veel 1900. aastal ilmus tema sulest jutt „Mis mul viga elada, poissmehe põlve pidada“. Miina Härma kirjutas aga „Murueide tütrele“ muusika. Seda laulumängu peetakse esimeseks algupärase eesti ooperi katsetuseks.

- 49.** 141 aastat tagasi ilmus Mark Twaini maailmakuulus „Tom Sawyeri seiklused“, järgnes „Huckleberry Finni seiklused“. Peakangelasel Tomil oli oma salaarmastus, nimega Becky. Kuidas oli selle noore daami perekonnanimi? Rohkem seostame me seda nime ühe teise daamiga, tõlkes tähendab sõna aga taimsest materjalist (nt pilliroost) katuseid tegevast meistrit.

- 50.** Raamat aastast 2015. See sisaldab kooliteemalisi luuletusi ja pälvis Kultuurkapitali auhinna. **Kes on autor?**

Eesti Maakilb 2016/2017. Rahvaliiga B-finaal, 21. jaanuar 2017
Lihula, Luunja, Hellamaa

1.	Moirad
2.	Richelieu
3.	Aurora
4.	Ronald Reagan
5.	Eesti postmark
6.	Winston Churchill
7.	Iraan
8.	Küpros ja Malta
9.	Tartu
10.	klaasipuhujad
11.	vaher
12.	araukaaria
13.	mäger
14.	siidisaba
15.	kohvipuu
16.	Nasva, Kasari
17.	Wrangeli saar
18.	Århus, Paphos
19.	Chablis
20.	pärnaniin
21.	Viktor Tsernomõrdin „Tahtsime kõige paremat, aga välja tuli nagu alati”
22.	kašelott
23.	kiwi - paber - käärid
24.	öölamp Vana Toomas
25.	Jean Sibelius
26.	Maarja Kruusmaa ja Anu Raud
27.	nihoonium (Nh)
28.	radioaktiivse süsiniku meetod
29.	Opel Insignia
30.	Arnold ja Ingrid Rüütel
31.	Anatoli Karpov
32.	Argentina
33.	Artur Kukk
34.	Jamaica bobikelk
35.	Shanghai
36.	Anu Saagim
37.	Lauri Vasar
38.	Gojko Mitić
39.	Rene Bürkland
40.	jooga
41.	Kristjan Raud
42.	autoportree
43.	Claude Monet
44.	Gene Wilder
45.	Hardi Tiidus
46.	Jaak Joala
47.	Rammstein
48.	Peäro August Pitka (Ansomardi)
49.	Thatcher
50.	Contra

Küsimused: Marju Kõivupuu, Jaanus Moppel, Koit Nook, Indrek Salis, Tenno Sivadi, Tõnu Talve

Eesti Maakilb 2016/2017. Rahvaliiga B-finaal, 21. jaanuar 2017
Lihula, Luunja, Hellamaa

- 25. <https://www.youtube.com/watch?v=QKRklVDYWUc> jpt
- 37. <https://www.youtube.com/watch?v=-JmsxpevugY>
- 45. <https://www.youtube.com/watch?v=YUnh-NXagPE>
Igaks juhuks kuuleme teda ka eesti keeles: Vana Toomas
<https://www.youtube.com/watch?v=eojs3RSQAc>